

Assemblea de Parlamentaris, agost de 1977. Seu Vella. Entrevista a

Josep Andreu i Abelló (1906-1993),

President de l'Assemblea de Parlamentaris.

---Crida: *El fet d'haver vingut a Lleida significa un afany descentralitzador. Lleida és una zona amb tota una problemàtica rural. Creu que s'ha de resoldre quan hi hagi la Generalitat? Quins mecanismes i organismes creu que s'haurien d'articular per fer una gestió democràtica?*

--- Jo crec, sincerament, que el dia que hi haurà la Generalitat ha d'haver la Conselleria d'Agricultura per actuar sobre la problemàtica de l'agricultura. Perquè és un factor de l'economia del nostre país molt important i sobretot afecta Lleida, Penedès, Conca de Barberà,....

Diré la veritat i és que jo sobre la cosa agrícola fa temps que n'estic separat, encara que sóc nascut a Montblanc, país agrícola, i tinc un germà líder de la Unió de Pagesos (Carles Andreu).

Jo crec que l'agricultura és molt important i que Lleida és molt important en aquest sentit. I, per intuïció, crec, sense haver fet cap estudi, que el més important de Lleida és que es facin les indústries adequades perquè es pugui aprofitar l'agricultura que té Lleida. Em van dir que estava a punt de crear-se una indústria de líquefacció dels productes del camp, però em sembla absurd que hagi fracassat una indústria conservera a Mollerussa. Per tant, crec que ha d'haver una indústria auxiliar de l'agricultura.

Per a mi, el meu punt de mira, és que el nivell de vida del camp s'ha de portar al mateix nivell que hi ha a la indústria. L'obrer del camp ha de tenir la mateixa renda, seguretat social i les mateixes coses que tingui un obrer de la ciutat. És un absurd crear aquests monstres com Barcelona, Madrid o bé Mèxic que jo l'he vist de 800.000 habitants i avui en té 12 milions i es preveuen 25 milions per 1980. Això és crear ciutats de tortura. I allò que s'ha de procurar és que la gent -pugui viure al camp, dignament, amb escoles, amb Universitat, creant una Universitat a Lleida. Aquesta és la gran reforma que s'ha de fer. Quan ho podem fer? No he sé quan ho podem fer. Ja heu sentit aquest dematí l'Assemblea. Però és l'aspiració de tots els homes polítics de Catalunya que Lleida tingui una Universitat i que l'agricultor visqui al mateix nivell que l'obrer industrial.

---Crida: *Creu vàlida la instal·lació de la Conselleria d'Agricultura a Lleida?*

--- Home. Això ja és bastant més complicat, perquè les conselleries han de formar part d'un govern i el govern s'ha de reunir.. Això és la cosa menys important, el que passa és que ha de tenir un caràcter no centralista i que tot hagi de sortir de Barcelona no es produeixi. Nosaltres hem intentat simbolitzar, fent aquesta reunió a Lleida, que tot no és Barcelona i la primera ciutat és la Terra Ferma de Lleida, perquè no volem substituir el centralisme de Madrid amb el centralisme de Barcelona.

--- *Crida: Què hi ha sobre una delegació de l'Assemblea de Parlamentaris a Lleida?*

--- Nosaltres, i aquesta tarda ho discutirem, voldríem obrir a cada una de les diputacions una petita oficina de l'Assemblea de Parlamentaris per donar la descentralització i per veure que no tot és la capital. És a dir que això està al nostre ambient i espero que no trobarem cap inconvenient, tal com ha succeït a Barcelona que se'ns han facilitat uns locals. Ara nosaltres som una Assemblea de Parlamentaris que no té ni local, funcionaris ni té ningú. Però com que jo estic acostumat, en els 14 anys que fa que he tornat, a la clandestinitat sé com hem fet les coses, coses que crec que influeixen en que avui hi hagi aquesta llibertat del país. Jo recordo l'Assemblea de Catalunya que el primer decurs el vaig pronunciar jo a l'Església de Sant Agustí de Barcelona, que no eren tants mils com avui que tothom ho és. Aquell dia només eren 330 o 333 persones, perquè era un risc terrible anar a l'Assemblea de Catalunya. Jo vaig passar una sèrie de dies a la policia detingut, a la Model i multat. Tot això és el passat que cal oblidar-lo. Cal pensar en el futur. I el futur, una Catalunya gran s'ha de fer a base que siguin grans totes les comarques de Catalunya. Lleida, que és una de les portes d'entrada a Catalunya per les terres d'endins, ha de jugar un paper molt important en el futur com l'ha jugat en el passat. Jo he conegut Lleida en els temps de la República i Lleida sempre va jugar un paper molt gran i va donar grans homes a la política dels anys d'autonomia.

---*Crida: Moltes gràcies.*

Lluís Mª Xirinacs i Damians (1932-2007), Entesa dels catalans.

Senador per Barcelona de l'Entesa dels Catalans.

--- *Crida: Tu estàs al Senat. S'està parlant que el Senat pugui convertir-se en una mena de Parlament de les "regions". Lleida té tota una problemàtica com pot ser el problema de l'emigració camp - ciutat, manca d'una infraestructura de serveis,...Quina funció li veus tu al Senat, en aquest sentit, o creus que no té cap possibilitat?*

---Bé. La descentralització que representa això, perquè això suposa donar una importància a allò que ells en diuen regions i que nosaltres, a mi m'agradaria dir nacions, la descentralització sempre és positiva per un problema com aquest que em planteja tu. És a dir, el dia que Catalunya, que ells consideraran potser regió i que nosaltres considerem nació, tingui força en el Senat en que s'aprovi, aquell dia tindrà una miqueta d'autonomia per poder reequilibrar els desequilibris interns. Per exemple, quan hi havia l'autonomia de Catalunya, els anys trenta, es va fer l'ordenació territorial de Catalunya, que a més a més la va fer la Conselleria de Economia, i és simptomàtic això, i es va descentralitzar tot, i es van suprimir les províncies, es van fer les comarques i les regions de Catalunya, i aleshores amb una cosa així es pot de seguida veure aquests desequilibris regionals (en dir regional vull dir de regió petita, de regió dins de Catalunya) i aleshores poder -les reequilibrar. Fins i tot es parla de caixes de compensació entre zones subdesenvolupades i de superdesenvolupades. I mira... potser aquesta reunió d'avui és un començament històric de preocupar-nos de sortir de la gran Barcelona per venir a Lleida. La primera que hem agafat és potser la zona més subdesenvolupada de Catalunya, tota la zona de Lleida.

---*Crida: Creus que s'aconseguirà la desitjada amnistia total?*

--- Suposem que sí, però no n'estem segurs del tot. I hem d'estrènyer molt. I ara estic preparant una gran campanya, que voldria que fos per tot l'Estat Espanyol; si més no, l'estic preparant per aquí. L'Entesa dels Catalans, que és el conjunt dels senadors de Catalunya, ja l'ha aprovada. Avui la presentaré aquí a veure si l'avalen tots els parlamentaris catalans. Demà aniré a veure el president Tarradellas a veure si me l'avalua. I així anem fent pressió i potser aniré amb el Rei a veure si la hi arranquem.

--- *Crida: Moltes gràcies.*

Joan Reventós i Carner (1927-2004) secretari del PSC- Congrés

President de la Comissió Permanent de l'Assemblea de
Parlamentaris de Catalunya.

--- *Crida: La imatge que l'ha donat dels partits, a nivell general, en les darreres eleccions, ha estat de punts bàsics, però no s'ha fet campanya en base a problemes concrets, sinó tendències: socialista, comunista,... Lleida té una problemàtica molt greu: emigració rural, manca de serveis,... Com penseu vosaltres fer una consulta popular per tal de resoldre tots aquests problemes?*

--- A veure si precisem les coses. Primer, encara que majoritàriament a Catalunya han guanyat els socialistes i els comunistes, és evident que en aquests moments l'objectiu fonamental és el de consolidar la democràcia. Que el camí per anar cap al socialisme, per a nosaltres, passa per la consolidació de la democràcia. A Catalunya, la consolidació de la democràcia té com a primera fita fonamental el restabliment de les Institucions d'autogovern, d'autonomia. Per tant el restabliment de la Generalitat amb tots els principis i les Institucions: Presidència, Consell de Govern i Parlament de Catalunya.

Aleshores, en tant estiguem en aquesta situació transitòria de recuperació definitiva de l'autonomia amb l'aprovació de l'estatut, la política que s'ha de fer és una política d'avanç de la situació, dels passos de consolidació, de la democràcia, posar les primeres pedres del que pot ser un futur desenvolupament socialista.

---*Crida: Per tant els problemes no s'hauran d'abordar fins que no hi hagi la Generalitat amb uns poders?*

---En tant que no sapiguem i tinguem els poders i coneguem quins són els poders efectius, d'una Generalitat efectiva, és molt prematur poder anticipar àdhuc un programa de govern mínim. De tota manera, els problemes que hi ha a Catalunya, en concret a les terres de Lleida, i en general a l'Estat Espanyol, són d'una importància extraordinària en aquets moments, perquè ningú no pot oblidar la situació de crisi econòmica en què ens trobem, amb la doble problemàtica, difícil de resoldre, d'una taxa d'inflació que pot passar del 30% aquest any, i les xifres d'atur. Aleshores per nosaltres són línies mestres, en aquest moment de consolidació de la democràcia: el desenvolupament d'un fluid, encara que sigui des de l'oposició, amb mesures concretes que corregeixin la situació d'inflació i d'atur.

---*Crida: Moltes gràcies.*

Ernest Lluch i Martín (1937-2000), Partit Socialista de Catalunya-Congrés.

Diputat per Girona i professor de la Universitat de València.

--- *Crida: Com economista, si haves d'arranjar la zona de Lleida, què faries?*

--- És una qüestió difícil. Ja fa anys que vaig publicar un llibre: "La regió fruitera de Lleida". Vaig estudiar la part rica i la que es pobra no l'he estudiada. Però hi ha alguns temes que ara que estic a Girona sí que d'una certa manera segueixo i un d'ells és la gran necessitat de trencar el creixement concentrat a Barcelona. Així hauria d'ésser un objectiu i a nosaltres ens sembla que un element, un primer element, hauria d'ésser millorar les comunicacions entre Lleida i Girona, a fi de constituir un eix on pugui créixer tota la Catalunya interior, sense el qual no es podrà fer cap pla. Ja sé que parlar d'un eix com aquest de, per exemple, Lleida-Agramunt-Manresa-Vic-Olot-Figueres-Girona, ja sé que això es pot dir que faltarà una planificació general, i falta aquesta planificació general. Això seria cert. De tota manera, es prengui la planificació que es prengui, una via de comunicació a la Catalunya interior és necessària i seria un primer element, perquè si no es tenen vies de comunicació na es poden fer les coses.

--- *Crida: De quina manera es podria muntar una consulta popular, ja que si bé existeixen uns tècnics que coneixen els problemes, és la gent la que ha de dir la darrera paraula?*

--- Sobre els problemes realment se'n sap poc, no és que se'n sàpiga molt. D'altra banda això és senzill, bé senzill, senzill de muntar si es té el poder. En algun cas, per exemple a Girona, intentem portar- ho a terme. Fem un estudi tècnic sobre tota una zona i ara estem obrint un debat popular en el qual participen i tenen la paraula partits, sindicats, amb tots els veïns. Un camí com aquest és un camí possible, és un camí que, això sí, requereix un nivell de militància molt alt.

--- *Crida: Agraïts.*

Gregori López Raimundo (1914-2007),

Secretari General i fundador del
Partit Socialista Unificat de Catalunya.

--- *Crida: A Lleida existeixen tota una sèrie de problemes, un dels més importants és l'emigració camp-ciutat. Quines són les alternatives del PSUC respecte a aquestes problemes?*

--- Bé. A la campanya electoral els nostres candidats, especialment Pere Ardiaca, ha defensat, jo crec que amb molt vigor i insistència, un programa polític que, precisament, inclou el que el camp, que constitueix l'essencial a la dita "província" de Lleida, deixi d'ésser la "ventafocs". S'ha tingut

en comte als plans que el govern haurà d'adoptar amb urgència per sortir de la crisi econòmica, que inclou sens dubte precisament donar solució a aquestes condicions tan injustes de desigualtat del camp, de la agricultura, de la ramaderia, que haurà naturalment de ser rentable, almenys, per tal d'aconseguir que el nivell de vida, el poder adquisitiu de la població activa del camp s'iguali al de la ciutat, com un dels objectius que ha de comportar aquesta marxa cap a un règim més

just, millor, que ha de ser un objectiu fonamental de la democràcia.

Per tant, nosaltres defenem que ha d'aconseguir-se precisament que les condicions de vida del camp i de la ciutat arribin a equilibrar-se i que donar passos en aquesta direcció constitueix un objectiu fonamental no sols del PSU, sinó pensem que també del règim democràtic i de l'autonomia que estem a punt de conquerir. L'autonomia haurà d'ajudar a obtenir aquest objectiu.

--- *Crida: Moltes gràcies.*

Realitzada en castellà.

Laureà López Rodó (1920-2000)

Aliança Popular de Catalunya.

Crida: Com vostè sap, Lleida té tota una problemàtica a les seves zones rurals de manca d'una infraestructura suficient de serveis com la sanitat, l'ensenyament,..., la qual cosa li provoca una forta emigració cap a Barcelona, Lleida i d'altres localitats de Catalunya. Com a membre d'Aliança Popular li volem preguntar: quines alternatives tenen vostès per solucionar aquests problemes? Com creuen que es tindria que articular una consulta popular, per exemple, per tal de resoldre aquests problemes d'infraestructura?

--- Creiem que, efectivament, cada comarca i cada contrada de Catalunya té el seu tractament específic i, per tant, uns remeis genèrics aplicables com si fos una espècie de bàlsam per a totes no és vàlid. S'ha de donar a cada contrada el tractament adequat. Em sembla que el més important és l'assegurar llocs de treball a cada una de les contrades de Lleida i, per tant, promoure que no hi hagi una activitat econòmica polaritzada en un sol sector, sinó que hi hagi una diversificació, ja que es pot combinar el sector primari, que és important aquí amb els sectors secundari i terciari. I a aquest "fi i efecte" convindria establir unes institucions de foment del desenvolupament econòmic d'aquestes contrades que donés facilitats creditícies, per exemple, als qui implantin activitats econòmiques a aquestes zones que estan avui deprimides i que hi tenen una emigració important.

--- *Crida: Creu que té una funció important el restabliment de la Generalitat, i també en aquest sentit de l'ordenació del territori o pensa potser en una altra solució?*

--- Sí, és clar que és molt important, perquè ens podem resoldre, des de prop, des de casa, de presa i bé, problemes que ara s'estan resolent des de lluny, tard i malament. La

Generalitat, en ser la Institució representativa de Catalunya, podrà tenir una coneixença més àmplia, més aprofundida, de tots els problemes de tot Catalunya.

--- *Crida: Molt agraïts.*

Marta Mata Garriga (1926-2006)

fundadora de Rosa Sensat.

--- *Crida: Què en penses d'una descentralització universitària? Estàs a favor d'una Universitat a Lleida?*

--- Si! Però que és una combinació de planificació i descentralització. Es tracta d'una descentralització planificada amb tota la gent. És a dir, que la gent de Lleida, o de Cervera, és igual, no pensin en la gent de Barcelona, en la Universitat a nivell d'alcaldata, sinó que la gent de totes les comarques, inclosa la comarca de Barcelona, s'assegui i digui: a Catalunya, que li convé? A les comarques de Catalunya, què els convé? Perquè convé això a Lleida? Per què convé...?

La Conselleria de Cultura de la Generalitat hauria de recollir tota aquesta realitat. Tampoc s'ha d'insistir gaire en qüestions com: li convé a Lleida dret o no? És millor equivocar-se i haver donat de més que no haver-ho donat.

-- *Crida: Moltes gràcies.*

Jordi Pujol Soley (1930-)

Secretari General de
Convergència Democràtica de Catalunya.

--- *Crida: Lleida té una sèrie de problemes com és el del despoblament del seu camp, una manca de serveis,... Quines vies veu per solucionar això? Creu que ha d'ésser la Generalitat? Com s'hauria d'articular una política econòmica per resoldre-ho?*

--- Bé. Si demanem la Generalitat ne és només per defensar diguem-ne els valors com la llengua, com la cultura i d'altres coses per l'estil, sinó justament per veure si Catalunya, com a país, funciona millor. I un dels problemes que té Catalunya, un problema gros, és el d'aquest desequilibri que hi ha entre camp i ciutat, i el desequilibri que hi ha entre comarques riques que porten molta empenta, i altres comarques que estan aturades i que estan en regressió. Aquest no és el cas de la ciutat de Lleida, que porta una bona marxa, sinó el de les comarques

lleidatanes que ho estan. Per tant, efectivament, una de les coses que haurà de mirar la Generalitat de resoldre, de millorar, és aquests desequilibris.

Crida: Més que res la pregunta era perquè les eleccions s'han fet amb plantejaments molt generala. Han estat més que res l'adhesió cap a uns corrents en concret.

--- Estem en un moment en que es fa una política molt general, però arribarà un moment, que convé que sigui aviat, en el qual a més es faran coses, es farà la política de les coses, la política de resoldre els problemes concrets. Ara, realment, estem en una fase de política molt general, però és obligat, hem de passar per aquí. A nivell de l'Estat s'ha de fer una Constitució, una cosa general aquesta. A nivell català s'ha d'aconseguir l'Autonomia. És un altre aspecte general. I com això s'han de reconèixer els partits polítics, s'ha de reconèixer els sindicats. S'ha de fer una llei sindical, una llei municipal. Tot això és política general. Ara, després d'això, esperem que pugui ser el més ràpid possible, hem de començar ràpidament a més a fer coses, perquè la política només té sentit si ajuda que la gent visqui millor, no pas que uns quants senyors facin discursos. La política ha de servir perquè es resolguin els problemes i la gent visqui millor.

--- Crida: Quina importància li dona a les eleccions municipals en el sentit d'arranjar els problemes que pateixen els diversos pobles, en aquest cas, de Lleida?

--- Molta importància. Perquè a més les eleccions ja no en poden ser de generals, poc o molt sempre en seran: les grans opcions catalanisme o no catalanisme, democràcia o no democràcia, sistema de tipus socialista o no. Totes aquestes opcions poc o molt hi jugaran. Però les municipals són coses que passen prop de la gent, arran de terra, i ja fan referència als problemes concrets, concretíssims de cada dia, dels homes, del seu viure de cada dia, i per tant les eleccions municipals estan en la línia del fer coses, del fer país, del fer poble. Espero que serà així.

--- Crida: Molts agraiats.

Carles Sentís i Anfruns (1911-2011)

Unió de Centre Democràtic.

Crida: La recent creació de la Unió de Centre Democràtic com a partit polític, potser fa que encara no s'hagi plantejat la qüestió que nosaltres li proposem. A Espanya, en els darrers anys, s'ha seguit la política de fort creixement i concentració a uns pocs llocs, com és el cas de Barcelona. Això ha suposat una manca de serveis als llocs rurals, com és el cas de les terres de Lleida, i una emigració camp-ciutat. En tot cas, li valdriem preguntar quines alternatives la UCD preposaria per solucionar aquest problema.

--- Nosaltres volem justament que s'arrelhi a tota Catalunya una personalitat descentralitzada, perquè si es demana la descentralització de l'Estat Espanyol, també els catalans hem de comprendre que dintre la pròpia Catalunya ha d'haver una forta descentralització. De manera que, com ha dit un dels nostres diputats, el sr. Sàrraga, que ha demanat que una de les conselleries de la pròxima Generalitat, que segur existirà, la d'Agricultura, estigui instal·lada justament a Lleida, que és la capital de la zona agrícola més important i més gran de Catalunya. Per

tant, allò que s'ha de desenvolupar és el factor d'arrelament en els diferents llocs per evitar aquesta concentració de la gran ciutat, com és Barcelona, i que hi ha perill també que ho sigui Tarragona-Reus-Salou, d'aquí x anys, formant un perímetre potser excessiu, que avui encara no ho és, però sí que ho és Barcelona. d'una manera absolutament clara. La personalitat catalana es troba agegantada al cap i es produeix una macrocefàlia que no és pròpia d'un país equilibrat. Catalunya esta equilibrada en l'agricultura i la indústria i és una de les seves fonts d'equilibri i de riquesa, però en canvi està desequilibrada en la població que està excessivament concentrada en un rebost, que és tot el Barcelonès, tota l'àrea de Barcelona, en contra d'altres sectors, com ara Lleida, on hi ha menys gent de la que hi hauria d'haver.

Crida: La UCD no s'ha manifestat oficialment sobre si considera a Catalunya com a nació o bé com a regió. En aquest sentit, ens pot dir vostè alguna cosa?

--- Nosaltres hem demanat sempre l'autonomia de Catalunya i no hem precisat paraules perquè creiem que l'important és obtenir l'autonomia, i la Generalitat i l'Estatut tal com estava l'any 32. Aleshores, que això se'n digui nació, que ho és des del punt de vista del dret polític, o que se'n digui aquesta paraula que pot molestar a altra gent de la resta d'Espanya, potser tampoc no cal fer passar per una raó semàntica uns problemes que sinó es podrien evitar. Nosaltres cal que siguem catalanistes i autonomistes i, per tant, la paraula nacionalismes, que l'accepten en dret polític, pot presentar en el terreny administratiu algunes dificultats.

Crida: Moltes gràcies.

Josep Verde i Aldea (1928-2017)

Partit Socialista de Catalunya- Reagrupament

--- *Crida: Un dels problemes més greus que té Lleida és que la gent se'n va del camp per les condicions de vida, manca de serveis,... Quina opinió en té el seu partit? Cem faria per elaborar una política que evités aquests problemes?*

--- A nivell polític creiem que un dels elements importants és que hi hagi una política una mica racional sobre els problemes del camp. Aquesta política fonamentalment ha de passar per una descentralització administrativa. Els problemes del camp, en aquest país, s'han enfocat mal enfocats, i s'han enfocat a nivell molt general. A nivell de legislació, per exemple, és la mateixa per Extremadura, Lleida o el Vallès, on hi ha un minicultiu espantós.

Crec que nosaltres, a nivell català, el primer que hem d'aconseguir és que, a part que la Generalitat faci una política coherent, els organismes, i concretament pensem en la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat, per exemple, seguint aquesta descentralització s'hauria de situar fora de Barcelona, i per exemple Lleida seria un lloc per la Conselleria d'Agricultura.

--- *Crida: Quin paper li dones a les eleccions municipals? I en aquest sentit de reivindicació dels pobles?*

--- Jo dono molta importància a les eleccions municipals, sobre tot perquè hi haurà molta diferència amb les generals. A les generals ha estat possible projectar imatges importades. A les municipals el senyor Suárez no podrà recolzar gaire els seus candidats al municipi si no valen.

El primer pas important que donaran les municipals serà fins i tot, més que de política de partit, en aquests moments, segons quan es produeixen, donaran una imatge d'homes vàlids. I això em sembla serà molt important.

Respecte l'altre punt, no crec que la política municipal pugui incidir d'una manera massa directa a problemes com aquí el del camp, perquè, en tot cas, la política municipal ha de posar en pràctica una programació a nivell més general, perquè és evident que cada municipi no es pot resoldre els seus problemes.

--- *Crida: Molts agràïts.*